

OSKARD (5) *sb m*

oskard (3), **oszkard** (2), [**oskarg**]; oskard *LibMal*, *RejZwierz*, *KlonŻal*; oszkard *BartBydg*, *GostGosp*.

o jasne; -ard z tekstów nie oznaczających pochyleń; -ard- (2) *KlonŻah GostGosp*, -ård- (1) *RejZwierz*.

sg *N* oszkard (1). ◇ [G oskardu.] ◇ *I* oskard(e)m (1). ◇ *pl N* oszkardy (1). ◇ [G oskard, oskardow.] ◇ *A* oskardy (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

Żelazne narzędzie do kruszenia skał, murów, z jednego końca zaostrome, z drugiego płaskie, kilof; *vanga BartBydg*; *dolabella, (securis) dolabra, semicuris Cn* (5) : *BartBydg* 165; Item *wemlynye* na *Stelmachach* przed *łzwyątkamy* 2 ofkardi *vkradl LibMal 1547/136v*; *NAprzod* ma mieć [*młynarz*] we młynie co obecnie miele/ łtátki młyńskie/ do młyná potrzebne: to ielt *Topor/ Siekierę/ Piłę/ Przyśiek/ Piefnią/ Ofzkárdy/ Swidry/ Taczki* dwoie *GostGosp* 60; [*sectis lapidibus frazanego albo łzczofłanego cultrum noża/ ofkardv [żelázo Leop; nóż WujBib] TomZbrudzBrul Ex 20/25*; W temże sklepie [...] skrzynia, w której siekier, motyk, oskard niemało. *ŹródłaEkMalb* II 68; Item z koła stępnego nic nie dawają, ale obracają wszystkie percepta na oprawę młyńską: łoje, oskardy, żelaza etc. *LustrKrak* I 233; *Kowalowi* od stalenia i ostrzenia oskardów fl. 2 gr 16 *LustrWpol* I 95; Iáko w lesie drzew siekiérámi/ wyrębowáli drzwi iego pópółu: *toporem y ofkárdem [in securi et ascia] obalili ie. WujBib Ps 73/6*].

Wyrażenia: [»oskarg murarski«: zostało po nim, [...] 2 siekierze, [...] klin żelazny, oskarg żelazny murarski *InwMieszcz 1567 nr 137*]

»skalny [= przeznaczony do rąbania skał] oskard« (1): *Kiedy* od częstego mliwá/ częšto w kámién twárdy *Krzefzą skálne ofkárdy. KlonŻal C2*.

Przen (1) : (*nagł*) *Ná* pochlebcę. (–) *KLekocze [lege: klekoc że] tym ofkardem/ moy miły Bocianie/ Gdyż widzifz iż na świecie/ cnotá wżędy tanie. RejZwierz 123*.

Synonimy: *bika, kilof*.